

Épit a főváros.

Tényleg, de facto, valóban, igazán épít. Egyszerre nem is egy, de hat házat, nem is házat, de ház-csoportot. A főváros akciójában ráismerünk régi gondoskodóira. Kezünkben van a „javaslat a székesfővárosi építkezések megindítására”. Tervezet volt ez még akkor, amikor hozzánk került. A nyáron vitatták meg a tennivalókat a szociálpolitikai, a középítési és pénzügyi bizottságok és az elhangzott kívánságok és eszmék alapul vételével állították össze a testes tervezetet.

A tervezet nincsen aláírva. A közhivatalban működők az igazi névtelen hősök, akik a lelkük legjavát adják és köszönetet sehonnan nem várhatnak, legföljebb támadást és gáncsot, ha baj van, amely baj okozásától ők bármi távol állanak is.

A baj itt van a nyakunkon már egy keserves évtizednél is hosszabb idő óta. Csak köszönet és hála jár érette mindenkinek, aki akár egyetlen lépéssel vezérel minket kifelé a tespedésből. Nem akarunk annyira diskrétek lenni, mint amilyen a tulontul szerény tervezet. Utána jártunk a szülőinek és megtudtuk, hogy a máris meginduló építésnek minden elismerésünkre érdemes szerzője Orczy Gyula tanácsnok és Kabdebo Gyula műszaki főtanácsos. A műszaki köztudatában régóta szeretetben él mind a kettő. Orczy Gyulát harminc év előtt láttam először, mint fiatal városi mérnököt, akinek oldala mellett örömmel dolgoztam. A megtestesült csendes ügybuzgalom és finomság. Lehetetlen volt észre nem venni ezt a szívós energiát, ezt a vállalt hivatásában feloldadó nekiszentelést. Már akkor érezte mindenki, hogy Orczy Gyula számára a legmagasabb pozíció marad nyitva. — Természetes volt ez és a főváros érdekében is csak örvendeni lehet annak, hogy a jóslás tényleg be is vált. Nem kell bemutatnunk a mi lapunk olvasójának Kabdebo Gyulát sem. Rajongója építész hivatásának szűkebb hivatali és tágabb művészi értelmében. Talált annyi időt hivatali nagy elfoglaltsága mellett, hogy az építőművészet szeretete mellett hitet tegyen. A legjobb magyar építészeti műtörténelemnek a szerzője, közérdekű kérdéseknek avatott tollával állandó publicistája. Ahol két ilyen férfi összefog, ott

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Orczy
Cím: Épit a főváros

Forrás: Vállalkozók Lapja

Bp

1925. 12. 28.

(Hely)

egyszer csak még kell indulnia a sikeres munkásságnak.

A sok sok akadály ellenére ime tényleg meg is indul.

Hat kislakásos bérház csoport versenytárgyalási munkája most folyik. Miután minél több vállalkozó iparost akár a város foglalkoztatni, a barátságos meghívásnak tényleg igen sok vállalkozó építőiparos tesz eleget. Tessék elképzelni, mekkora munkát zudít, a hosszas téltlenség után most nekiszabaduló vállalkozó testület az építető város uraira.

Bár ma első sorban a házépítések érdekelnek minket, ne feledjük, hogy egyéb műszaki munkálatokra is kiterjed a tervezet. Orczy tanácsnok mellett Solty Lajos műszaki főtanácsos is derék munkát végzett, amikor a legközelebb végzendő ut-, csatorna- és vízépítési munkálatok programját összeállította a szükséges szivattyúzó és kertészeti munkákkal együtt. Az 1926., 27. és 28. esztendőre az e tételek fedezésére eredetileg felvett közel ötszáz milliárdnyi összeget utóbb 326 milliárdra kellett redukálni. Ezzel szemben a magasépítkezések programja egyezer milliárdot meghaladó előirányzattal szerepel.

Egyelőre csak husz milliárd ára föld, kőmives és elhelyező munkát irtak ki. De már a most következő év elején további nyolcvanarát irányoznak elő, hogy még a tél folyamán foglalkozáshoz juszanak a többi iparnemek is. Meg fogják rendelni az asztalos, lakatos, burkoló és csempe munkákat, a műkövet és bizonyos mérvű valódi kőfaragó munkákat is, ez utóbbi főleg a kőfaragó ipar támogatásának igen helyes szempontjából.

A magasépítő programm meglehetősen terjedelmes, mert magában foglalja a tanácsi összes ügyosztályok hatáskörébe vágó építéseket. Legnagyobb szükség a lakásokra és az iskolákra van. Sok iskola ma még bérlakásoknak szánt épületeket

Osztályozás

728

Idő

"1925"

Személy

Helyszám

foglal el, és már a lakásinség szempontjából is rendkívül sürgős e bérhelyiségek felszabadítása.

Még emlékezetes Bárczy István lakásépítő akciója. Az 1909. évtől három éven át 1912-ig összesen hatvan millió (békebeli) koronát költött a város kislakásokra és iskolák építésére. Ez a költség mai valutával több volna, mint ezer milliárd korona. A háboru kitörése óta is állandóan van lakásszükség és készültek is építőprogramok, amelyek azonban meg nem valósultak. 1918 januárjában az összes középületes csoportokra ötszáz millió koronát irányzott elő a város, mint öt esztendői szükségletet. Ez az összeg ma három és fél billió papirkorona volna. Ez utolsó programban a lakásépítés 70 millióval, mai értékben 500 milliárd koronával, az iskolák pedig 60 millióval, mai értékben 450 milliárddal szerepelnek.

A lakásépítési ügyeket 1918 nyarán a kormány vette kezébe és ekkor a város a saját telektömbjeit, amelyekre akkor 140 millió koronával tizezer különböző típusu kislakást tervezett, átengedte az államnak.

A főváros csak most került abba a helyzetbe, hogy az építés gondolatát ismét komolyan tervbe vehesse, de látnivaló, hogy a sok nullás számok szinte szerénykéek azokhoz képest, amelyek a múltban szerepeltek. Az 1918. évi előirányzatnak csak mintegy harmada azaz 1061 milliárd korona, amelynek beépítését a mai programm öt év alatt szándékozik keresztülvinni. A tempót az a megfontolás lassítja meg, hogy tömegesebb építés árdrágító hatással volna.

Az építőprogramm tíz épületes csoportot foglal magában:

1. Közjóléti épületek (lakások stb.)
2. Iskolák.
3. Fürdők, előljáróságok.
4. Templomok.
5. Közélelmezési épületek.

6. Temetők.
7. Kórházak.
8. Laktanyák.
9. Vegyes épületek és berendezés.
10. Telekvétel.

A közjóléti célokat szolgáló épületek ismét különbözők és pedig a következők:

1. Kislakások.
2. Szükséglakások.

3. Diákszallók.
4. Tanoncotthonok.
5. Árvaházak.
6. Üdülőtelepek.
7. Közfürdők.
8. Dunafürdők.
9. Családi kertek.

Minthogy sulyt helyezünk rá, hogy olvasóink a tervezetet egészében megismerjék, a következőkben rá akarunk térni a részletek közlésére is.

Ezuttal csak ismételten fejezzük ki abbéli örömmünket, hogy most már komolyan beszélhetünk róla, hogy: építünk!

Ezrey.
